

MAGYAR GERONTOLÓGIA 13. ÉVFOLYAM KONFERENCIA KÜLÖNSZÁM

2021. 13. évf. Konferencia Különszám
On-line verzió: ISSN 2062-3690
[www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia](https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia)

Az IKT használata az aktív és egészséges idősor támogatásában és az idősgondozásban

Tóth Anikó Panna

Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Kulcsszavak: idősgondozás, szociális munka, IKT, telemedicina, digitalizáció

Európa népessége előregszik, a 65 év felettek és a munkaképes korú népesség aránya 2050-ben már 1:2 lesz, ami feszültséget teremt a generációk között (Európai Bizottság 2013). A demográfiai helyzet bemutatása kapcsán fontos megjegyezni azt is, hogy az előrejelzések szerint a 80 évesnél idősebbek száma 2080-ig várhatóan több, mint kétszeresére nő és eléri a teljes népesség 13%-át (http1), ennek a korosztálynak pedig már nagy része gondozásra szorul. Mindez jelentős kihívás elé állítja az egészségügyi és szociális ellátórendszereket, melyek már ma is jelentős jelentős humán erőforrás hiánnyal és várólistákkal működnek, idősök otthonában történő elhelyezésre például hazánkban az átlagos várakozási idő 2 év (Gyarmati 2019). A gondozást végző családtagokra - jellemzően nőkre - hatalmas anyagi, fizikai és lelki teher hárul. Az előadásban azt mutatom be, hogy az előregedésből adódó kihívások kezelését, az idősök gondozását és életminőségük javítását miként segíthetik az infokommunikációs technológiák és az innovatív megoldások. A rendelkezésre álló kutatási eredmények alapján ismertetem, hogy az idősök hogyan viszonyulnak a digitális technológia igénybevételéhez, milyen attitűdjeik vannak az IKT használatával kapcsolatban. Áttekintem a gondozási szükségleteket és hiányokat, valamint az ápolás, gondozás, az egészséges és biztonságos környezet biztosítása, a kommunikáció és a mentálhigiénés szolgáltatások területén történő technológia használat lehetőségeit. Erre vonatkozóan röviden bemutatok példákat, jó gyakorlatokat. Megvizsgálom, hogy milyen előfeltételek szükségesek az IKT alapú szolgáltatások bevezetéséhez, milyen tényezők akadályozzák az alkalmazásukat és, hogy milyen kihívásokkal kell szembenéznünk.

Az előadás fő üzenete és mondanivalója, hogy az idősök aktív, tevékeny időskorát, illetve szükség esetén ellátását, gondozását nagyban támogathatják az infokommunikációs technológiák (Bene, Móré, Zombory 2020). Fontos azonban a technorealista hozzáállás, objektíven, realistán kell viszonyulnunk a technológia használathoz (Pintér 2004), nem szabad tőle tartanunk, de túl sem értékelhetjük. Önmagában attól, hogy több technológiát használunk nem lesz jobb a helyzet, nagyon fontos, hogy a fejlesztések valóban az idősök igényeire, adottságaira, szükségleteire reagálva történjenek, a tervezésébe bevonják az idősöket, gondozóikat, a szociális és egészségügyi szakembereket. Meg kell oldani a finanszírozás kérdését is, egyrészt, hogy legyen forrás a fejlesztésekre, másrészt a használat, igénybevétel finanszírozását, lehetőséget teremtve a hátrányos helyzetűeknek. Ez azért is fontos, mert bár sokaknak lenne igénye innovatív eszközök használatára, nem mindenki engedheti ezt meg magának és azt is tudjuk, hogy az idősök közt a jövedelmi egyenlőtlenségek növekednek, „az Unió idős népességének 19 %-át szegénység fenyegeti, és ez a szám gyorsan növekszik” (Európai Bizottság 2013: 3). Probléma, hogy a technológia használat hatásairól és a szociális munkások IKT használatáról nagyon keveset tudunk, kérdés, hogy mennyire hatékonyak az online beavatkozások, milyen szakmai, etikai kérdéseket vet fel a technológia használata és, hogy milyen hatása van a társadalmi egyenlőtlenségek alakulására. Ezen kérdések vizsgálatára további kutatások szükségesek. Nagyon fontos a szociális munkás hallgatók képzésének és a szakemberek továbbképzéseinek átalakítása, hogy azokban nagyobb hangsúllyal jelenjen meg a digitális műveltség fejlesztése (Perron, Taylor, Glass, Margerum-Leys 2010, Tóth 2017).

Irodalom

Bene Á., Móré M., Zombory J. (2020). A digitalizáció néhány elemének időseket érintő hatásai – Karantén előtti helyzetkép. Magyar Gerontológia, 12(39), 29–51.

Gyarmati A. (2019): Idősödés, idősellátás Magyarországon. Helyzetkép és problémák. Friedrich-Ebert-Stiftung. Budapest. <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/budapest/15410.pdf> Utolsó letöltés: 2019.04.27.

Európai Bizottság (2013): A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK. A saját lakókörnyezetben való életvitel segítségét szolgáló közös program végső értékelése <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0898&from=hu> Utolsó letöltés: 2019.04.27.

Perron, B. E., Taylor, H. O., Glass, J. E., Margerum-Leys, J. (2010): Information and Communication Technologies in Social Work. *Advances in Social Work*, 11(2). 67–81. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3117433/> (utolsó megtekintés: 2017. 06. 25.).

Pintér R. (2004): A magyar információs társadalom fejlődése és fejlettsége a fejlesztők szempontjából. Doktori disszertáció, ELTE-TÁTK <http://mek.oszk.hu/02300/02336/02336.pdf>

Tóth A. P. (2017): Professzionális és etikus IKT-használat a szociális munka gyakorlatában – a nemzetközi ajánlások áttekintése. *Párbeszéd – Szociális munka folyóirat* 4 (3). <https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/5951/5562>

Internetes források:

http1

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing/hu&oldid=409489)

[explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing/hu&oldid=409489](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing/hu&oldid=409489)

Népességszerkezet és a népesség elöregedése, Eurostat (Utolsó megtekintés: 2021.12.02.)